

ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ ΤΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ

ΠΡΩΤΟ ΤΜΗΜΑ

ΑΠΟΦΑΣΗ (DECISION)

Προσφυγή αριθ. 15819/16

Sokol PATRIKU

κατά Ελλάδα

Το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (πρώτο τμήμα), συνεδριάζοντας στις 6 Φεβρουαρίου 2018 σε επιτροπή αποτελούμενη από τους εξής:

Kristina Pardalos, *πρόεδρος*,

Ksenija Turković,

Tim Eicke, *δικαστές*,

και Renata Degener, *αναπληρώτρια γραμματέας τμήματος*,

Λαμβάνοντας υπόψη την πιο πάνω προσφυγή η οποία κατατέθηκε στις 21 Μαρτίου 2016,

Λαμβάνοντας υπόψη τις παρατηρήσεις οι οποίες υποβλήθηκαν από την εναγόμενη κυβέρνηση και εκείνες που υποβλήθηκαν σε απάντηση από τον προσφεύγοντα,

Αφού διασκέφθηκε, εκδίδει την ακόλουθη απόφαση:

ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΑ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΑ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΑ

1. Ο προσφεύγων, κ. Sokol Patriku, είναι ένας αλβανός υπήκοος ο οποίος γεννήθηκε το 1977 και είναι κάτοικος Αθηνών. Εκπροσωπήθηκε ενώπιον του Δικαστηρίου από την κ. Β. Βλάσση, δικηγόρο του Συλλόγου της Αθήνας.

2. Η ελληνική κυβέρνηση («η Κυβέρνηση») εκπροσωπήθηκε από τις εντεταλμένες της αντιπροσώπου της, κυρία Α. Δημητρακοπούλου, πάρεδρο του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους, και κυρία Ζ. Χατζηπαύλου, δικαστική

αντιπρόσωπο του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους. Η αλβανική κυβέρνηση δεν έκανε χρήση του δικαιώματός της να παρέμβει στην διαδικασία (άρθρο 36 § 1 της Σύμβασης).

A. Οι συνθήκες της υπόθεσης

3. Τα πραγματικά περιστατικά της υπόθεσης, όπως αυτά εκτίθενται από τους διαδίκους, μπορούν να συνοψισθούν ως ακολούθως.

4. Ο προσφεύγων έχει γεννηθεί το 1977. Είναι έγγαμος και πατέρας δύο ανήλικων τέκνων. Κατά την εποχή των συμβάντων, διέμενε νομίμως στην Ελλάδα, όπου είχε άδεια εργασίας και ήταν εγγεγραμμένος επί δεκατρία έτη στο ταμείο κοινωνικής ασφάλισης των μισθωτών («το ΙΚΑ»). Την εποχή εκείνη, όπως και προηγουμένως, εργαζόταν ως οικοδόμος σε εργοτάξια.

1. Το ατύχημα του προσφεύγοντος

5. Τον Ιανουάριο του 2009, ο προσφεύγων προσλήφθηκε με σύμβαση που καταρτίστηκε προφορικά με την κατασκευαστική εταιρεία «Γη και Κατασκευή» («η επιχείρηση») για εργασίες τοποθέτησης πλακιδίων, από τις 26 μέχρι τις 29 Ιανουαρίου 2009, σε ένα εργοτάξιο κατασκευής καταστημάτων στον Ασπρόπυργο. Το συμφωνηθέν ημερομίσθιο ήταν 74,08 ευρώ (EUR), η δε επιχείρηση κατέβαλλε εισφορές στο ΙΚΑ για την ασφαλιστική κάλυψη του προσφεύγοντος.

Στις 29 Ιανουαρίου 2009, μία τρίτη εταιρεία πραγματοποίησε για λογαριασμό της τελευταίας εργασίες τοποθέτησης ασβεστοκονιάματος τσιμέντου στο εργοτάξιο με την βοήθεια μηχανήματος που χειριζόταν ένας ειδικευμένος εργάτης. Την ίδια ημέρα, δεδομένου ότι ο τελευταίος είχε φύγει από τον χώρο πριν το πέρας των εργασιών, ο εργοδηγός ζήτησε από τον προσφεύγοντα, μετά από εντολή της επιχείρησης, να διακόψει την λειτουργία του μηχανήματος, παρά το γεγονός ότι ο ενδιαφερόμενος αγνοούσε απολύτως την λειτουργία του. Μόλις ο προσφεύγων πλησίασε το μηχάνημα αυτό, ένας σωλήνας αποκολλήθηκε από την πίεση και ο ασβέστης που περιείχε πετάχτηκε και του έκαψε τα μάτια.

6. Ο ενδιαφερόμενος διακομίστηκε επειγόντως στο Θριάσειο Νοσοκομείο όπου δέχθηκε τις πρώτες βοήθειες και στην συνέχεια στην οφθαλμολογική κλινική του Νοσοκομείου Γεννηματάς, όπου νοσηλεύθηκε επί δεκατρείς ημέρες. Σύμφωνα με την διάγνωση των ιατρών του ιδρύματος αυτού, αυτός υπέστη, εξαιτίας του ανθρακικού ασβεστίου, σοβαρό χημικό έγκαυμα (5^{ου} βαθμού) στο δεξιό μάτι καθώς και μία

επιθηλιακή βλάβη στο αριστερό μάτι. Οι ιατροί του έδωσαν αναρρωτική άδεια και το ΙΚΑ τον έκρινε ανίκανο για εργασία για χρονικό διάστημα δύο μηνών, ανανεώσιμο εντός των ορίων μιας μέγιστης περιόδου δύο ετών. Παρά το γεγονός ότι υποβλήθηκε σε χειρουργική επέμβαση, ο προσφεύγων απώλεσε την όραση από το δεξιό μάτι.

7. Η επιχείρηση δεν προέβη στην δήλωση του ατυχήματος στις αρμόδιες αρχές, παρά την ύπαρξη μιας νόμιμης υποχρέωσης προς τούτο. Ο δικηγόρος του προσφεύγοντος έκανε ο ίδιος την δήλωση στις 12 Φεβρουαρίου 2009.

8. Με την από 9 Ιουνίου 2009 έκθεσή της, η επιθεώρηση εργασίας έκρινε ότι το ατύχημα οφειλόταν στην μη τήρηση των κανόνων ασφαλείας, στην παραβίαση των υποχρεώσεων πρόληψης και ενημέρωσης, καθώς και στην παραβίαση της υποχρέωσης λήψης των αναγκαίων μέτρων για την προστασία των εργαζομένων.

9. Ειδικότερα, διαπίστωσε ότι η επιχείρηση δεν είχε παράσχει στον προσφεύγοντα ούτε τον απαραίτητο εξοπλισμό ασφαλείας για τον χειρισμό του μηχανήματος (κράνος, γυαλιά ασφαλείας, υποδήματα, γάντια, κλπ.) ούτε τις πληροφορίες και οδηγίες σχετικά με τον χειρισμό και με την ακολουθητέα πρακτική σε περίπτωση απροβλέπτου συμβάντος (διάταγμα 305/1996 σχετικά με τους κανόνες ασφαλείας στα προσωρινά/κινητά εργοτάξια, διάταγμα 395/1994 σχετικά με τους κανόνες εξοπλισμού και ασφαλείας των εργαζομένων και διάταγμα 17/1996 σχετικά με τα μέτρα ασφαλείας και υγιεινής για τους εργαζόμενους). Ανέφερε επίσης ότι η λειτουργία του μηχανήματος και η κατάσταση των εξαρτημάτων του δεν είχαν αποτελέσει το αντικείμενο οποιουδήποτε ελέγχου πριν από την έναρξη της λειτουργίας του. Εκτίμησε ότι θα έπρεπε για παράδειγμα να ελεγχθεί η στερέωση του σωλήνα πριν να διαπιστωθεί, ενδεχομένως, μία φθορά ή ένα πρόβλημα συναρμολόγησης που θα μπορούσε να προκαλέσει, όπως εν προκειμένω, την αποκόλληση του εν λόγω σωλήνα (άρθρο 4 του πιο πάνω μνημονευομένου διατάγματος 395/1994 σχετικά με τους κανόνες για τον εξοπλισμό ασφαλείας).

10. Κατόπιν της έκδοσης της έκθεσης αυτής, η επιθεώρηση εργασίας κάλεσε την επιχείρηση να παράσχει εξηγήσεις. Μετά την λήψη των τελευταίων, έκρινε ότι οι δικαιολογίες που δόθηκαν από την επιχείρηση δεν ήταν ικανοποιητικές και επέβαλε σε αυτήν ένα πρόστιμο 1.000 EUR για την παράλειψη της δήλωσης του ατυχήματος καθώς και τέσσερα ακόμη πρόστιμα συνολικού ύψους 6.000 EUR για την μη τήρηση της νομοθεσίας σχετικά με την ασφάλεια στον χώρο εργασίας.

11. Υο ΙΚΑ κατέβαλε στον προσφεύγοντα αποζημιώσεις για εργατικό ατύχημα ύψους 22.981,73 EUR για το διάστημα από 30 Ιανουαρίου 2009 μέχρι 19 Ιανουαρίου 2011.

2. Η διαδικασία ενώπιον των πολιτικών δικαστηρίων

12. Στις 2 Απριλίου 2009, ο προσφεύγων κατέθεσε στο πολυμελές πρωτοδικείο Αθηνών («το πολυμελές πρωτοδικείο») μία αγωγή αποζημίωσης στρεφόμενη κατά της επιχείρησης, του εργοδηγού και της εταιρείας στην οποία ανήκε το μηχάνημα. Ζητούσε 312.681 EUR για την υλική ζημία του, ποσό που αντιστοιχούσε κατ'αυτόν στην απώλεια μισθών ενός διαστήματος έξι ετών, καθώς και 249.960 EUR για την ηθική βλάβη την οποία εκτιμούσε ότι υπέστη λόγω της προσβολής της ιδιωτικής και της οικογενειακής ζωής του. Ζητούσε επίσης 9.060,28 EUR, ποσό το οποίο αντιστοιχούσε κατ'αυτόν στους δεδουλευμένους μισθούς τριών άλλων εργατών και του ιδίου οι οποίοι δεν είχαν καταβληθεί από την επιχείρηση.

13. Στο εισαγωγικό έγγραφο της δίκης, ο προσφεύγων ανέφερε ότι η επιχείρηση τον είχε προσλάβει βάσει μιας σύμβασης εξαρτημένης εργασίας που καταρτίστηκε προφορικά για να εκτελέσει εργασίες τοποθέτησης πλακιδίων. Διευκρίνιζε ότι, σύμφωνα με την σύμβαση αυτή, οι εν λόγω εργασίες έπρεπε να εκτελεσθούν σε εργοτάξιο υποδειχθέν από την επιχείρηση, με υλικά που παρασχέθηκαν από αυτήν και υπό τις οδηγίες ενός εργοδηγού που είχε επίσης προσληφθεί από αυτήν, και ότι, σύμφωνα με την σύμβαση αυτή, έπρεπε να εισπράξει την αμοιβή που καταβάλλεται συνήθως για τις εργασίες αυτού του είδους. Προσέθετε ότι, δεδομένου ότι επιθυμούσε την ταχεία ολοκλήρωση των εργασιών, η επιχείρηση του είχε ζητήσει να τον συνδράμουν τρεις πρόσθετοι εργάτες προκειμένου να επιταχυνθεί η παράδοση του έργου και να τους προσλάβει ο ίδιος.

14. Υποστήριζε επίσης ότι η κατ'αυτόν ανεπανόρθωτη ζημία που προκλήθηκε στην υγεία του, ήτοι η οριστική απώλεια της όρασης του δεξιού ματιού και ο σοβαρός τραυματισμός του αριστερού ματιού, οφειλόταν σε δόλο εκ μέρους της επιχείρησης, η οποία φέρεται να παρέλειψε να λάβει τις απαραίτητες προφυλάξεις και μέτρα ασφαλείας. Εξέθετε ότι ήταν πλέον ανάπηρος και ότι αδυνατούσε να καλύψει τις ανάγκες της οικογενείας του και να απολαύσει τις χαρές της ζωής. Ανέφερε ότι είχε φοβηθεί ότι θα πέθαινε την στιγμή του ατυχήματος και παραπονιόταν για μία διαταραχή της ψυχικής υγείας και για τον μόνιμο χαρακτήρα των τραυμάτων του.

15. Προς υπεράσπισή της, η επιχείρηση ισχυρίστηκε ότι ο προσφεύγων ήταν εργολάβος και ότι ήταν ο ίδιος υπεύθυνος για το ατύχημα.

16. Με την από 20 Σεπτεμβρίου 2011 απόφασή του, το πολυμελές πρωτοδικείο απέρριψε τα αγωγικά αιτήματα του προσφεύγοντος. Έκρινε ότι, κατά την ημερομηνία του ατυχήματος, αυτός δεν συνδεόταν με οποιονδήποτε από τους εναγόμενους με σύμβαση εξαρτημένης εργασίας. Εκτίμησε πράγματι ότι η σύμβαση η οποία καταρτίστηκε μεταξύ του ενδιαφερομένου και της επιχείρησης ήταν σύμβαση έργου με την έννοια του άρθρου 681 του Αστικού Κώδικα και ότι δεν είχε ως αντικείμενο την παροχή εξαρτημένης εργασίας και, κατά συνέπεια, το ατύχημα του προσφεύγοντος δεν μπορούσε να θεωρηθεί ως εργατικό ατύχημα. Έκρινε ως προς τούτο ότι ο προσφεύγων ήταν στην πραγματικότητα εργολάβος, αφού σημείωσε ότι είχε προσλάβει ο ίδιος τρεις άλλους εργάτες, οι οποίοι έπρεπε να αμειφθούν από αυτόν, για να εκτελέσουν την εργασία, και ότι, την επομένη του ατυχήματος, είχε υπογράψει μία δήλωση που όριζε ότι δεν μπορούσε να συνεχίσει να απασχολεί τους εν λόγω τρεις εργάτες. Τέλος, παρατήρησε ότι, την ίδια ημέρα, ο προσφεύγων είχε ενημερώσει, μέσα σε ένα έγγραφο υπογεγραμμένο από τον ίδιο, την επιχείρηση ότι δεν μπορούσε πλέον να συνεχίσει την εργασία που αποτελούσε το αντικείμενο της πρόσληψής του και έδωσε την συγκατάθεσή του ώστε να ολοκληρωθεί η εργασία από τρίτον.

17. Στις 21 Νοεμβρίου 2011, ο προσφεύγων άσκησε έφεση κατά την απόφασης αυτής ενώπιον του εφετείου Αθηνών («το εφετείο»). Υποστήριξε, μεταξύ άλλων, ότι το πολυμελές πρωτοδικείο τον είχε χαρακτηρίσει εσφαλμένα εργολάβο. Ανέφερε ως προς τούτο ότι η επιχείρηση τον είχε εγγράψει στο ΙΚΑ, ήτοι στο ταμείο κοινωνικής ασφάλισης των μισθωτών, και ότι τα μόνα εισοδήματα που είχαν εισπραχθεί από αυτόν τα προηγούμενα χρόνια προέρχονταν από μισθωτή εργασία και τούτο αποδεικνυόταν από τις φορολογικές δηλώσεις του.

18. Με την από 30 Αυγούστου 2013 απόφασή του, το εφετείο επικύρωσε την απόφαση του πολυμελούς πρωτοδικείου και επανέλαβε τους λόγους που είχαν εκτεθεί από το τελευταίο σχετικά με την φύση της σχέσης εργασίας που υπήρξε μεταξύ του προσφεύγοντος και της εναγομένης επιχείρησης.

19. Στις 23 Ιουνίου 2014, ο προσφεύγων κατέθεσε αίτηση αναίρεσης κατά της απόφασης του εφετείου. Υποστήριξε ότι το τελευταίο δεν είχε λάβει υπόψη πολλά αποδεικτικά στοιχεία, όπως η έκθεση της επιθεώρησης εργασίας που διαπίστωσε κενά στους κανόνες ασφαλείας έναντι των εργατών, την εγγραφή του στο ΙΚΑ, την

αμοιβή του με ημερομίσθια, τις φορολογικές δηλώσεις του ως μισθωτού και τον εκ μέρους του ΙΚΑ χαρακτηρισμό του ατυχήματός του ως εργατικού ατυχήματος. Ισχυριζόταν επίσης ότι, εξαιτίας του εκ μέρους του πολυμελούς πρωτοδικείου και του εφετείου χαρακτηρισμού της σύμβασής του ως σύμβασης έργου, αυτός είχε τύχει διαφορετικής μεταχείρισης σε σχέση με τους άλλους εργάτες που απασχολούνταν στις οικοδομές.

20. Με την από 26 Αυγούστου 2015 απόφασή του (η οποία θεωρήθηκε στις 23 Σεπτεμβρίου 2015), ο Άρειος Πάγος απέρριψε ομόφωνα την αίτηση αναίρεσης του προσφεύγοντος, κρίνοντας ότι η αναιρεσιβληθείσα απόφαση δεν παραβίαζε ούτε τα άρθρα 648, 652 και 681 του Αστικού Κώδικα ούτε το άρθρο 6 του νόμου 765/1943. Εκτίμησε ότι, λαμβανομένων υπόψη των συνθηκών της υπόθεσης, όπως αυτές εξετάστηκαν από το εφετείο, η σύμβαση που καταρτίστηκε μεταξύ του ενδιαφερομένου και της επιχείρησης ήταν σύμβαση έργου. Εξήγησε ότι «εκείνο που επέτρεπε τον χαρακτηρισμό μιας σχέσης εργασίας ως σχέσης εξαρτημένης εργασίας δεν ήταν το ποσοτικό στοιχείο, ήτοι η ύπαρξη πολλών ενδείξεων δέσμευσης και εξάρτησης, αλλά το ποιοτικό στοιχείο, ήτοι η ιδιαίτερη ποιότητα της δέσμευσης και του δεσμού εξάρτησης ως προς τον εργοδότη, γεγονός το οποίο επέσυρε για τον εργαζόμενο συνέπειες που καθιστούσαν απαραίτητη την ειδική ρύθμιση της σχέσης του με τον εργοδότη και δικαιολογούσαν μία ιδιαίτερη προστασία του πρώτου από το εργατικό δίκαιο». Επικυρώνοντας την απόφαση του εφετείου, ο Άρειος Πάγος προσέθεσε ότι «δεν μπορούσε να γίνει λόγος για εργατικό ατύχημα αφού τα δύο συμβαλλόμενα μέρη προσέβλεπαν (...) στην επίτευξη ενός συγκεκριμένου αποτελέσματος, ήτοι την τοποθέτηση ασβεστοκονιάματος και στην συνέχεια την τοποθέτηση πλακιδίων και όχι στην παροχή [εκ μέρους του ενάγοντος] μιας εργασίας [εκτελεσθείσας] σύμφωνα με τις οδηγίες του εργοδότη ή μέσα στο πλαίσιο ενός ελέγχου ασκούμενου από τον τελευταίο για την επίτευξη αυτού του αποτελέσματος.»

3. Το ποινικό σκέλος της υπόθεσης

21. Στις 19 Ιανουαρίου 2010, ο προσφεύγων μήνυσε την επιχείρηση ενώπιον του πλημμελειοδικείου Αθηνών («το πλημμελειοδικείο») για σωματικές βλάβες προκληθείσες εξ αμελείας από πρόσωπο το οποίο παρέλειψε να λάβει τα αναγκαία μέτρα που προβλέπονται από τον νόμο για την προστασία των εργαζομένων. Δήλωσε παράσταση πολιτικής αγωγής στην διαδικασία.

22. Με την από 25 Φεβρουαρίου 2016 απόφασή του, το πλημμελειοδικείο απάλλαξε την επιχείρηση. Εκτίμησε ότι, κατά την ημερομηνία του ατυχήματος, ο προσφεύγων δεν συνδεόταν με την επιχείρηση με σύμβαση εξαρτημένης εργασίας. Έκρινε ότι η επίδικη σχέση εργασίας υπαγόταν στο άρθρο 681 του Αστικού Κώδικα, αφού η παρέμβαση του προσφεύγοντος στο εργοτάξιο προσέβλεπε στην επίτευξη ενός συγκεκριμένου αποτελέσματος, ήτοι την τοποθέτηση πλακιδίων. Τόνισε ότι η σχέση αυτή δεν αναφερόταν στην εργασία του προσφεύγοντος για την επίτευξη του αποτελέσματος αυτού και ότι, μέσα στο πλαίσιο της σχέσης αυτής, ο ενδιαφερόμενος δεν υπαγόταν ούτε στις οδηγίες της επιχείρησης ούτε στον έλεγχό της.

23. Εν τω μεταξύ, στις 27 Ιανουαρίου 2014, ο προσφεύγων είχε καταθέσει μία άλλη μήνυση κατά της επιχείρησης ενώπιον του εισαγγελέως του πλημμελειοδικείου για ψευδή δήλωση, πλαστογραφία και χρήση πλαστού, απάτη και εκβίαση σε σχέση με ένα έγγραφο που αυτός είχε υπογράψει την επομένη του ατυχήματός του (παράγραφος 17 *in fine*), ισχυριζόμενος ότι εξαναγκάστηκε να υπογράψει το έγγραφο αυτό, και τούτο ενώ εκείνη την στιγμή νοσηλευόταν και είχε τα μάτια δεμένα. Την 1^η Σεπτεμβρίου 2014, ο εισαγγελέας αποφάσισε να μην δώσει συνέχεια σε αυτήν.

B. Το εφαρμοστέο εθνικό δίκαιο

24. Τα άρθρα του Αστικού Κώδικα τα οποία έχουν εφαρμογή εν προκειμένω ορίζουν ειδικότερα τα ακόλουθα:

Άρθρο 330 - Ευθύνη λόγω πταίσματος

«Ο οφειλέτης ενέχεται, αν δεν ορίστηκε κάτι άλλο, για κάθε αθέτηση της υποχρέωσής του από δόλο ή αμέλεια, δική του ή των νόμιμων αντιπροσώπων του. Αμέλεια υπάρχει όταν δεν καταβάλλεται η επιμέλεια που απαιτείται στις συναλλαγές.»

Άρθρο 648 – Σχέση εξαρτημένης εργασίας

«Με τη σύμβαση εργασίας ο εργαζόμενος έχει υποχρέωση να παρέχει, για ορισμένο ή αόριστο χρόνο, την εργασία του στον εργοδότη και αυτός να καταβάλει το συμφωνημένο μισθό.

Σύμβαση εργασίας υπάρχει και όταν ο μισθός υπολογίζεται κατά μονάδα της παρεχόμενης εργασίας ή κατ' αποκοπή, αρκεί ο εργαζόμενος να προσλαμβάνεται ή να απασχολείται για ορισμένο ή για αόριστο χρόνο.»

Άρθρο 652 - Υποχρεώσεις του εργαζομένου

«Ο εργαζόμενος οφείλει να εκτελέσει με επιμέλεια την εργασία που ανέλαβε και ευθύνεται για τη ζημία που προξενείται στον εργοδότη από δόλο ή από αμέλειά του.

Ο βαθμός της επιμέλειας, για την οποία ευθύνεται ο εργαζόμενος, κρίνεται με βάση τη σύμβαση, ενόψει της μόρφωσης ή των ειδικών γνώσεων που απαιτούνται για την εργασία, καθώς και των ικανοτήτων και των ιδιοτήτων του εργαζομένου που ο εργοδότης γνώριζε ή όφειλε να γνωρίζει.»

Άρθρο 681 - Σύμβαση έργου

«Με τη σύμβαση έργου ο εργολάβος έχει υποχρέωση να εκτελέσει το έργο και ο εργολάβος να καταβάλει τη συμφωνημένη αμοιβή.»

Άρθρο 698 - Ποιος φέρει τον κίνδυνο του έργου

«Ο εργολάβος φέρει τον κίνδυνο του έργου εωσότου γίνει η παράδοσή του. (...).»

Άρθρο 914 – Αγωγή για αδικοπραξία

«Όποιος ζημιώσει άλλον παράνομα και υπαίτια έχει υποχρέωση να τον αποζημιώσει.»

Άρθρο 929 - Σε περίπτωση βλάβης του σώματος ή της υγείας

«Σε περίπτωση βλάβης του σώματος ή της υγείας προσώπου η αποζημίωση περιλαμβάνει, εκτός από τα νοσήλια και τη ζημία που έχει ήδη επέλθει, οτιδήποτε ο παθών θα στερείται στο μέλλον ή θα ξοδεύει επιπλέον εξαιτίας της αύξησης των δαπανών του. (...).»

Άρθρο 931

«Η αναπηρία ή η παραμόρφωση που προξενήθηκε στον παθόντα λαμβάνεται ιδιαίτερα υπόψη κατά την επιδίκαση της αποζημίωσης αν επιδρά στο μέλλον του.»

Άρθρο 932 - Ικανοποίηση της ηθικής βλάβης

«Σε περίπτωση αδικοπραξίας, ανεξάρτητα από την αποζημίωση για την περιουσιακή ζημία, το δικαστήριο μπορεί να επιδικάσει εύλογη κατά την κρίση του χρηματική ικανοποίηση λόγω ηθικής βλάβης. Αυτό ισχύει ιδίως για εκείνον που έπαθε προσβολή της υγείας (...).»

25. Όσον αφορά την σύμβαση έργου, δεδομένου ότι το αντικείμενο της σύμβασης είναι το έργο, ο εργολάβος φέρει το βάρος του κινδύνου όσον αφορά το τελευταίο μέχρι την παράδοση του εν λόγω έργου στον εργοδότη (άρθρο 698 του Αστικού

Κώδικα – βλέπε, ως παράδειγμα, τις αποφάσεις του Αρείου Πάγου με αριθμούς 473/1994, 1365/1990 και 1026/1990). Επίσης, ο χαρακτηρισμός της σύμβασης ως σύμβασης εξαρτημένης εργασίας ή ως σύμβασης έργου, ορισμένου ή αορίστου χρόνου, δίδεται μόνον από τα εθνικά δικαστήρια, ανεξάρτητα από εκείνον ο οποίος αποδίδεται από τα συμβαλλόμενα μέρη ή από τον νόμο: τα εν λόγω δικαστήρια εξετάζουν τα συγκεκριμένα πραγματικά περιστατικά μετά την ολοκλήρωση της αποδεικτικής διαδικασίας και αποδίδουν τον νομικό χαρακτηρισμό που εκτιμούν κατάλληλο στην σύμβαση (αποφάσεις αριθ. 7 και 8/2011 της ολομέλειας του Αρείου Πάγου και απόφαση αριθ. 3/2001 του Ανώτατου Ειδικού Δικαστηρίου).

26. Το άρθρο 16 § 1 του νόμου 551/1915 σχετικά με την υποχρέωση αποζημίωσης των εργατών και των εργαζομένων που υπέστησαν εργατικά ατυχήματα (όπως αυτό τροποποιήθηκε από το διάταγμα της 24 Ιουλίου 1920) («ο νόμος 551/1915») έχει ως εξής κατά τα εφαρμοστέα εν προκειμένω αποσπάσματά του:

«Οι παθόντες εξ ατυχήματος του (...), δυναμένου ν' αποδοθή εις δόλον του εργοδότη ή του υπ' αυτού προστηθέντος προσώπου (...) έχουν το εκλεκτικόν δικαίωμα ν' ασκώσιν είτε την εκ του παρόντος νόμου, είτε την εκ του κοινού αστικού δικαίου προσήκουσαν αυτοίς προς αποζημίωσιν αξιώσιν. Το αυτό ισχύει και δια την περίπτωσιν καθ' ην το ατύχημα επήλθεν εν εργασία ή επιχειρήσει εν ή δεν ετηρήθησαν αι διατάξεις ισχυρόντων νόμων, διαταγμάτων ή κανονισμών περί των όρων ασφαλείας και ένεκα της μη τηρήσεως τούτων. (...)»

27. Τα εφαρμοστέα εν προκειμένω άρθρα του νόμου 1846/1951 σχετικά με την κοινωνική ασφάλιση («ο νόμος 1846/1951») ορίζουν ειδικότερα τα ακόλουθα:

Άρθρο 34 § 2

«Εάν δια δικαστικής αποφάσεως βεβαιούται, ότι το ατύχημα εν τη εκτελέσει της εργασίας ή εξ αφορμής αυτής, οφείλεται εις δόλον του εργοδότη ή του υπ' αυτού προστηθέντος προσώπου, ο εργοδότης υποχρεούνται όπως καταβάλη : α) Εις το ΙΚΑ πάσαν την δαπάνην τούτου, την προκληθείσαν εκ της λόγω του ατυχήματος χορηγήσεως παροχών και β) Εις τον παθόντα, (...) την διαφοράν μεταξύ του ποσού της κατά τον Αστικόν Κώδικα ανηκούσης αυτοίς αποζημιώσεως και του ολικού ποσού των κατά τον παρόντα νόμον χορηγητέων αυτοίς παροχών. (...)»

Άρθρο 60 § 3

«Εις περίπτωσιν ανικανότητος προς εργασίαν ή θανάτου, οφειλομένου εις ατύχημα εκ βιαίου συμβάντος επελθόντος εν τη εκτελέσει της εργασίας ή εξ αφορμής αυτής, εάν ο παθών περιλαμβάνεται μεταξύ των ασφαλιστέων κατά τον παρόντα νόμον (...), δικαιούνται των παροχών της ασφαλίσεως του παρόντος νόμου, ο οικείος εργοδότης απαλλάσσεται της εκ των διατάξεων του Β. Δ/τος της 24ης Ιουλίου 1920 (...).»

28. Σύμφωνα με την νομολογία του Αρείου Πάγου, ο οποίος επιδόθηκε σε μία ερμηνεία των διατάξεων των άρθρων 34 § 2 και 60 § 3 του νόμου 1846/1951 και εκείνων του άρθρου 16 § 1 του νόμου 551/1915, όταν ένας εργαζόμενος εγγεγραμμένος στο ΙΚΑ είναι θύμα ενός ατυχήματος κατά την εκτέλεση της εργασίας του, ο εργοδότης απαλλάσσεται από όλες τις υποχρεώσεις αποζημίωσης που προβλέπονται από τον Αστικό Κώδικα ή από τον νόμο 551/1915. Σύμφωνα με την νομολογία αυτή, μόνον όταν το ατύχημα οφείλεται σε δόλο του εργοδότη ο τελευταίος έχει την υποχρέωση να καταβάλει στον εργαζόμενο την διαφορά μεταξύ της αποζημίωσης η οποία προβλέπεται από τον Αστικό Κώδικα και του συνολικού ποσού των παροχών που χορηγούνται από το ΙΚΑ (απόφαση αριθ. 1778/2012). Ο Άρειος Πάγος έκρινε εξάλλου ότι αυτή η νομοθετική ρύθμιση δεν ήταν αντισυνταγματική (αποφάσεις αριθ. 307/1986 και 6064/1990).

29. Σύμφωνα με πολλά άρθρα της θεωρίας που προσκομίζονται από την Κυβέρνηση, λαμβάνοντας υπόψη την εκ μέρους του ΙΚΑ ανάληψη της κάλυψης των εργαζομένων σε περίπτωση εργατικού ατυχήματος και την απαλλαγή των εργοδοτών από την αστική ευθύνη τους η οποία προβλέπεται από τον νόμο 551/1915 (ακόμη και αν το ατύχημα οφείλεται στην αμέλεια των τελευταίων ή στην παραβίαση των κανόνων ασφαλείας), ο νόμος αυτός εφαρμόζεται μόνον στους εργαζόμενους που δεν είναι εγγεγραμμένοι στο ΙΚΑ. Σύμφωνα με τα άρθρα αυτά, δεν υφίσταται εργατικό ατύχημα ούτε ευθύνη του εργοδότη για ένα ατύχημα που συνέβη μέσα στο πλαίσιο της εργασίας όταν το θύμα δεν συνδέεται με τον εργοδότη με σύμβαση εξαρτημένης εργασίας.

30. Εξάλλου, ο Άρειος Πάγος συνόψισε τις αρχές που εφαρμόζονται στα εργατικά ατυχήματα στον τομέα της οικοδομής στην απόφασή του με αριθμό 181/2016 (απόφαση σχετική με την περίπτωση ενός εργαζόμενου, θύματος εργατικού ατυχήματος, ο οποίος είχε προσληφθεί στην βάση μιας σύμβασης εξαρτημένης εργασίας που καταρτίστηκε προφορικά για ορισμένη διάρκεια μερικών ημερών). Ο

Άρειος Πάγος σημείωσε ότι, για τις ανάγκες της εφαρμογής της εργατικής νομοθεσίας, θεωρούνται ως εργοδότες τόσο ο κύριος του έργου όσο και ο εργοδηγός. Εκτίμησε, κατά συνέπεια, ότι ο κύριος του έργου και ο εργοδηγός ο οποίος προσέλαβε τον εργαζόμενο θύμα εργατικού ατυχήματος, απαλλάσσονταν από την καταβολή αποζημίωσης όταν ο εν λόγω εργαζόμενος ήταν εγγεγραμμένος στο ΙΚΑ, εκτός από την περίπτωση πταίσματος εκ μέρους τους. Προσέθεσε ότι η υποχρέωση της τήρησης των κανόνων ασφαλείας βάρυνε εκείνον ο οποίος επέβλεπε την υλοποίηση του έργου ως εργοδηγός. Τόνισε ότι ο κύριος του έργου δεν είχε ευθύνη εκτός αν είχε επιλέξει να ασκήσει ο ίδιος την διεύθυνση και την επίβλεψη των εργασιών και να δίδει απευθείας οδηγίες στον εργολάβο, και ότι, στην περίπτωση αυτή, αυτός υποκαθιστούσε τον εργοδηγό όσον αφορά το σύνολο των υποχρεώσεών του.

ΑΙΤΙΑΣΗ

31. Ο προσφεύγων επικαλέστηκε παραβίαση των άρθρων 8 και 14 της Σύμβασης. Υποστήριξε ότι υπέστη μία προσβολή στο δικαίωμά του για σεβασμό της ιδιωτικής ζωής του, και ειδικότερα στο δικαίωμά του για προστασία της σωματικής ακεραιότητάς του.

ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΝΟΜΟ

32. Επικαλούμενος το άρθρο 8 της Σύμβασης, λαμβανόμενο μεμονωμένα και σε συνδυασμό με το άρθρο 14 της Σύμβασης, ο προσφεύγων παραπονείται για μία παραβίαση του δικαιώματός του για προστασία της σωματικής ακεραιότητάς του εξαιτίας της άρνησης των εθνικών δικαστηρίων να τον αποζημιώσουν για τις βλάβες που προξενήθηκαν στην υγεία του, ήτοι την απώλεια της όρασης του δεξιού ματιού και τον σοβαρό τραυματισμό του αριστερού οφθαλμού. Καταλογίζει στις αρχές ότι δεν έλαβαν τα απαραίτητα μέτρα για την εφαρμογή της εργατικής νομοθεσίας και ότι δεν προστάτευσαν την ασφάλειά του στην εργασία. Παραπονείται επίσης ότι απετέλεσε το αντικείμενο δυσμενούς διάκρισης σε σχέση με τους εργάτες θύματα εργατικών ατυχημάτων οι οποίοι προσλήφθηκαν στην βάση μιας σύμβασης χαρακτηρισθείσας ως σύμβασης εξαρτημένης εργασίας.

33. Οι πιο πάνω διατάξεις είναι διατυπωμένες ως εξής:

Άρθρο 8

«1. Παν πρόσωπον δικαιούται εις τον σεβασμόν της ιδιωτικής και οικογενειακής ζωής του, της κατοικίας του και της αλληλογραφίας του.

2. Δεν επιτρέπεται να υπάρξη επέμβασις δημοσίας αρχής εν τη ασκήσει του δικαιώματος τούτου, εκτός εάν η επέμβασις αύτη προβλέπεται υπό του νόμου και αποτελεί μέτρον το οποίον, εις μίαν δημοκρατικήν κοινωνίαν, είναι αναγκαίον δια την εθνικήν ασφάλειαν, την δημοσίαν ασφάλειαν, την οικονομικήν ευημερίαν της χώρας, την προάσπισιν της τάξεως και την πρόληψιν ποινικών παραβάσεων, την προστασίαν της υγείας ή της ηθικής, ή την προστασίαν των δικαιωμάτων και ελευθεριών άλλων.»

Άρθρο 14

«Η χρήσις των αναγνωριζομένων εν τη παρούση Συμβάσει δικαιωμάτων και ελευθεριών δέον να εξασφαλισθή ασχέτως διακρίσεως φύλου, φυλής, χρώματος, γλώσσης, θρησκείας, πολιτικών ή άλλων πεποιθήσεων, εθνικής ή κοινωνικής προελεύσεως, συμμετοχής εις εθνικήν μειονότητα, περιουσίας, γεννήσεως ή άλλης καταστάσεως.»

A. Τα επιχειρήματα των διαδίκων

34. Κατ'αρχήν, η Κυβέρνηση επιχειρηματολογεί, κατά τρόπο διττό, ότι ο προσφεύγων δεν εξήντησε τα εθνικά ένδικα μέσα. Αφενός, αναφέρει ότι ο προσφεύγων δεν επικαλέστηκε ενώπιον των εθνικών δικαστηρίων ότι υπέστη μία προσβολή στο δικαίωμά του για σεβασμό της ιδιωτικής ζωής του συνιστάμενη σε μία προσβολή της σωματικής και της ηθικής ακεραιότητάς του, ούτε δε υποστήριξε ενώπιον τους ότι υπέστη διακριτική μεταχείριση εξαιτίας του χαρακτηρισμού της εργασιακής σχέσης του με την επιχείρηση ως σύμβασης έργου ο οποίος αποδόθηκε από τα δικαστήρια αυτά. Αφετέρου, αναφέρει ότι ο προσφεύγων δεν άσκησε αγωγή αποζημίωσης για υλική ζημία και ηθική βλάβη στην βάση του άρθρου 914 του Αστικού Κώδικα.

35. Ο προσφεύγων απαντά ότι προέβαλε συστηματικά κατ'ουσίαν ενώπιον των εθνικών δικαστηρίων τις αιτιάσεις οι οποίες προβλήθηκαν στην συνέχεια ενώπιον του Δικαστηρίου, και ιδιαίτερα τις ελκόμενες από την παραβίαση του δικαιώματός του για σεβασμό της ιδιωτικής ζωής του και του δικαιώματός του για προστασία της σωματικής ακεραιότητάς του. Όσον αφορά την αγωγή η οποία προβλέπεται από το

άρθρο 914 του Αστικού Κώδικα, ο προσφεύγων ισχυρίζεται ότι αυτή δεν συνιστά αποτελεσματική προσφυγή και ότι το δικαστήριο θα την απέρριπτε ως αβάσιμη.

36. Το Δικαστήριο δεν εκτιμά αναγκαίο να αποφανθεί επί της ένστασης αυτής της Κυβέρνησης, διότι θεωρεί ότι η προσφυγή είναι απαράδεκτη για τους λόγους που εκτίθενται κατωτέρω.

37. Κατά δεύτερο λόγο, η Κυβέρνηση υποστηρίζει ότι ο χαρακτηρισμός της επίδικης σύμβασης ως σύμβασης εξαρτημένης εργασίας ή ως σύμβασης έργου – και, εξ αυτού, ο καθορισμός της φύσης των νομικών διατάξεων που έχουν εφαρμογή στο αίτημα αποζημίωσης – εναπόκειται στα εθνικά δικαστήρια. Θεωρεί ότι, εν προκειμένω, αυτά έχουν εξετάσει, σε όλους τους βαθμούς δικαιοδοσίας, κατά τρόπο εμπεριστατωμένο τους ισχυρισμούς του προσφεύγοντος, και τονίζει ότι τα ίδια έκριναν ότι η επίδικη σύμβαση ήταν σύμβαση έργου. Προσθέτει ότι ο εκ μέρους του ΙΚΑ χαρακτηρισμός του ατυχήματος του προσφεύγοντος ως εργατικού ατυχήματος και η εκ μέρους της επιθεώρησης εργασίας διαπίστωση της μη τήρησης των μέτρων ασφαλείας από τον κύριο του έργου δεν επηρεάζουν τον νομικό χαρακτηρισμό της σχέσης εργασίας, αφού αυτός υπάγεται στην αρμοδιότητα των δικαστηρίων.

38. Επικαλούμενη την εθνική νομοθεσία και την σχετική νομολογία (πιο πάνω παράγραφοι 26 και 27), η Κυβέρνηση αναφέρει επίσης ότι, όταν ένας εργαζόμενος θύμα εργατικού ατυχήματος είναι εγγεγραμμένος στο ΙΚΑ, ο εργοδότης απαλλάσσεται από οποιαδήποτε ευθύνη αποζημίωσης, ακόμη και σε περίπτωση ατυχήματος οφειλόμενου σε δική του αμέλεια, αφού η αποζημίωση καταβαλλόταν από το ΙΚΑ. Προσθέτει ότι είναι διαφορετικά σε περίπτωση ύπαρξης δόλου εκ μέρους του εργοδότη: σε τέτοια περίπτωση, αυτός φέρεται να είναι υποχρεωμένος να καταβάλει την διαφορά μεταξύ της προβλεπόμενης από τον Αστικό Κώδικα αποζημίωσης και του συνολικού ποσού των παροχών που χορηγήθηκαν από το ΙΚΑ. Εκθέτει ότι, εν προκειμένω, τα εθνικά δικαστήρια δεν διαπίστωσαν κάποιο δόλο εκ μέρους του κυρίου του έργου.

39. Η Κυβέρνηση ισχυρίζεται ότι ο χαρακτηρισμός του προσφεύγοντος ως εργολάβου και η απόρριψη της αγωγής του τελευταίου δεν κατέληξαν σε διακριτική μεταχείριση έναντι του ενδιαφερομένου.

40. Ο προσφεύγων υποστηρίζει ότι, αν αρκούσε ο χαρακτηρισμός μιας σύμβασης ως σύμβασης έργου μετά την κατάρτισή της προκειμένου να απαλλαγούν οι εργοδότες από κάθε ευθύνη στα ατυχήματα που συμβαίνουν σε έναν χώρο εργασίας, οι εργαζόμενοι θα στερούνταν του δικαιώματός τους για προστασία της σωματικής

ακεραιότητάς του και οποιασδήποτε αποκατάστασης των ζημιών που τυχόν θα υφίσταντο. Εκθέτει ότι ο νομικός χαρακτηρισμός της σύμβασης εξαρτημένης εργασίας είναι εξαιρετικής σημασίας, διότι ανοίγει κατ'αυτόν τον δρόμο για την προστασία του υπαλλήλου θύματος ενός εργατικού ατυχήματος. Θεωρεί ότι, για τον λόγο αυτόν, ο χαρακτηρισμός αυτός θα έπρεπε να στηρίζεται σε αντικειμενικά και προκαθορισμένα κριτήρια και όχι να αποτελεί το αντικείμενο μιας εκ των υστέρων εκτίμησης με απλή αναφορά στο «είδος» της εργασίας και στην «ποιότητα» του δεσμού εξάρτησης έναντι του εργοδότη, ενώ οι έννοιες αυτές δεν προσδιορίζονται κατά τα λοιπά, σύμφωνα με τα λεγόμενά του, από τα εθνικά δικαστήρια. Εκτιμά ότι το αποφασιστικό κριτήριο το οποίο ελήφθη υπόψη από τα εθνικά δικαστήρια για τον χαρακτηρισμό της σύμβασης η οποία τον συνέδεε με την επιχείρηση ως σύμβασης έργου – ήτοι μιας σύμβασης στοχεύουσας στην επίτευξη ενός συγκεκριμένου αποτελέσματος και εν προκειμένω της τοποθέτησης πλακιδίων – δεν ήταν παρά πρόσχημα για να του αρνηθούν οποιαδήποτε αποζημίωση.

41. Αναφέρει ότι, μέσα στο πλαίσιο μιας εργασιακής σχέσης η οποία καθορίστηκε, όπως εν προκειμένω, από τα εθνικά δικαστήρια ως συνδέουσα έναν εργολάβο με έναν κύριο έργο, η αδικοπρακτική ευθύνη του τελευταίου δεν μπορεί να καταλογιστεί για την παράλειψη της λήψης μέτρων ασφαλείας, αφού ο νόμος δεν φέρεται να επιβάλλει σε αυτόν την υποχρέωση της λήψης τέτοιων μέτρων. Τονίζει ότι η υλική ζημία του αποζημιώθηκε μόνον εν μέρει από το ΙΚΑ (ο οργανισμός αυτός φέρεται να του κατέβαλε παροχές μόνον για είκοσι τέσσερις μήνες) και ότι, αντίθετα με άλλα θύματα εργατικών ατυχημάτων, δεν είχε δικαίωμα για σύνταξη αναπηρίας.

42. Τέλος, ισχυρίζεται ότι απετέλεσε το αντικείμενο αδικαιολόγητης δυσμενούς διάκρισης στο δικαίωμά του για σωματική και ηθική ακεραιότητα συνεπεία του χαρακτηρισμού του ως εργολάβου από τα εθνικά δικαστήρια.

B. Η εκτίμηση του Δικαστηρίου

43. Το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι η έννοια της «ιδιωτικής ζωής» είναι μία ευρεία έννοια, μη δεκτική εξαντλητικού ορισμού, και ότι αυτή καλύπτει την σωματική και την ηθική ακεραιότητα του προσώπου (*X και Y κατά Ολλανδίας*, 26 Μαρτίου 1985, § 22, série A no. 91, και *Pretty κατά Ηνωμένου Βασιλείου* [GC], αριθ. 2346/02, § 61, CEDH 2002-III).

44. Υπενθυμίζει επίσης ότι, αν και το άρθρο 8 της Σύμβασης έχει κατά κύριο λόγο ως αντικείμενο να προφυλάξει το άτομο από τις αυθαίρετες παρεμβάσεις της

δημόσιας εξουσίας, μπορεί επίσης να δημιουργήσει θετικές υποχρεώσεις σύμφυτες με έναν πραγματικό «σεβασμό» της ιδιωτικής ζωής. Οι υποχρεώσεις αυτές μπορούν να συνεπάγονται την υιοθέτηση μέτρων με στόχο την προστασία της ιδιωτικής ζωής ακόμη και μέσα στις σχέσεις των ατόμων μεταξύ τους, και ειδικότερα την δημιουργία ενός ρυθμιστικού πλαισίου που εισάγει έναν δικαστικό και εκτελεστικό μηχανισμό ο οποίος προορίζεται να προστατεύει τα δικαιώματα των ατόμων και την υλοποίηση, ενδεχομένως, καταλλήλων συγκεκριμένων μέτρων (βλέπε, μεταξύ άλλων, την πιο πάνω αναφερόμενη *X και Y κατά Ολλανδίας*, § 23).

45. Το Δικαστήριο επανεπιβεβαιώνει στην συνέχεια ότι το όριο μεταξύ των θετικών υποχρεώσεων και των αρνητικών υποχρεώσεων του Κράτους βάσει της διάταξης αυτής δεν προσφέρεται για έναν ακριβή ορισμό, αλλά ότι οι εφαρμοστέες αρχές είναι παρά ταύτα συγκρίσιμες. Και στις δύο περιπτώσεις πρέπει να λαμβάνεται υπόψη η δίκαιη ισορροπία η οποία πρέπει να τηρείται μεταξύ των ανταγωνιστικών συμφερόντων του ατόμου και της κοινωνίας στο σύνολό της. Ομοίως, και στις δύο περιπτώσεις, το Κράτος απολαμβάνει κάποιας διακριτικής ευχέρειας (βλέπε, μεταξύ άλλων, *Keegan κατά Ιρλανδίας*, 26 Μαΐου 1994, § 49, série A no. 290, και *Rózański κατά Πολωνίας*, αριθ. 55339/00, § 61, 18 Μαΐου 2006).

46. Το Δικαστήριο υπενθυμίζει επίσης ότι έχει ήδη εξετάσει πολλές φορές ζητήματα που σχετίζονται με προσβολές της σωματικής ή ηθικής ακεραιότητας υπό το πρίσμα των θετικών υποχρεώσεων. Στις υποθέσεις αυτές, οι εν λόγω προσβολές της σωματικής ή ηθικής ακεραιότητας ήταν η συνέπεια κενών των εθνικών νομοθεσιών των εναγομένων Κρατών (βλέπε, για παράδειγμα, *Tysiac κατά Πολωνίας*, αριθ. 5410/03, 20 Μαρτίου 2007, *A, B και C κατά Ιρλανδίας* [GC], αριθ. 25579/05, CEDH 2010, και *Δολόπουλος κατά Ελλάδας* (déc.), αριθ. 36656/14, 17 Νοεμβρίου 2015).

47. Αντιθέτως, εν προκειμένω, η υποτιθέμενη παραβίαση του άρθρου 8 της Σύμβασης προκύπτει από την εφαρμογή του σχετικού εθνικού δικαίου όπως αυτό ερμηνεύεται από τα εθνικά δικαστήρια τα οποία επιλήφθηκαν της υπόθεσης του προσφεύγοντος.

48. Εξετάζοντας τα πραγματικά περιστατικά της προκειμένης περίπτωσης, σημειώνει ότι, τον Ιανουάριο 2009, ο προσφεύγων είχε προσληφθεί στην βάση μιας σύμβασης καταρτισθείσας προφορικά, από μία κατασκευαστική εταιρεία, από τις 26 μέχρι τις 29 Ιανουαρίου 2009, για εργασίες τοποθέτησης πλακιδίων σε ένα εργοτάξιο κατασκευής καταστημάτων. Κληθείς να χειριστεί ένα μηχάνημα για την τοποθέτηση

ασβεστοκονιάματος τσιμέντου – τον χειρισμό του οποίου είχε αναλάβει μία τρίτη εταιρεία -, ενώ τούτο δεν αποτελούσε αντικείμενο της εργασίας του και δεν του παρείχαν προς τούτο οποιαδήποτε προστασία ή οποιαδήποτε ενημέρωση, ο ενδιαφερόμενος απώλεσε την όραση από το ένα μάτι και υπέστη ανεπανόρθωτη βλάβη στο άλλο μάτι.

49. Το Δικαστήριο σημειώνει στην συνέχεια ότι τα εθνικά δικαστήρια, στα οποία ο προσφεύγων προσέφυγε με μία αγωγή αποζημίωσης για υλική ζημία (απώλεια μισθών) και ηθική βλάβη, απέρριψαν την αγωγή του για τον λόγο ότι δεν συνδεόταν με τον εργοδότη του με σύμβαση εξαρτημένης εργασίας αλλά με σύμβαση έργου και ότι τούτο τον καθιστούσε εργολάβο και όχι μισθωτό, ιδιότητα η οποία ήταν απαραίτητη για την είσπραξη αποζημίωσης εκ μέρους του κυρίου του έργου. Επίσης, ο Άρειος Πάγος έκρινε ότι «δεν μπορούσε να γίνει λόγος για εργατικό ατύχημα αφού τα δύο συμβαλλόμενα μέρη προσέβλεπαν (...) στην επίτευξη ενός συγκεκριμένου αποτελέσματος, ήτοι την τοποθέτηση ασβεστοκονιάματος και στην συνέχεια την τοποθέτηση πλακιδίων και όχι στην παροχή [εκ μέρους του ενάγοντος] μιας εργασίας [εκτελεσθείσας] σύμφωνα με τις οδηγίες του εργοδότη ή μέσα στο πλαίσιο ενός ελέγχου ασκούμενου από τον τελευταίο για την επίτευξη αυτού του αποτελέσματος.»

50. Το Δικαστήριο διαπιστώνει ότι η νομολογία των εθνικών δικαστηρίων επί του ζητήματος είναι καλώς παγιωμένη. Έτσι, σύμφωνα με την νομολογία αυτή, αφού το αντικείμενο της σύμβασης έργου είναι το έργο, τον κίνδυνο σχετικά με το τελευταίο φέρει ο εργολάβος μέχρι την παράδοσή του στον εργοδότη (πιο πάνω παράγραφος 25). Εξάλλου, τα εθνικά δικαστήρια δέχονται παγίως ότι, όταν ένας εργαζόμενος είναι εγγεγραμμένος στο ΙΚΑ και πέφτει θύμα ατυχήματος κατά την εκτέλεση της εργασίας του, ο εργοδότης απαλλάσσεται από οποιαδήποτε υποχρέωση να καταβάλει τόσο την αποζημίωση που προβλεπόταν από το αστικό δίκαιο όσο και εκείνη που προβλεπόταν από τον νόμο 551/1915, όποιο και αν είναι το είδος της σύμβασης που συνδέει τον εργοδότη με τον εργαζόμενο. Δέχονται ότι μόνον όταν το ατύχημα οφείλεται σε δόλο του εργοδότη ο τελευταίος έχει την υποχρέωση να καταβάλει στον εργαζόμενο την διαφορά μεταξύ του ποσού της αποζημίωσης η οποία προβλέπεται από τον Αστικό Κώδικα και του συνολικού ποσού των παροχών που χορηγήθηκαν από το ΙΚΑ (πιο πάνω παράγραφοι 28 και 29). Τέλος, για τα εθνικά δικαστήρια, η υποχρέωση της τήρησης των κανόνων ασφαλείας βαρύνει τον εργοδηγό και όχι τον κύριο του έργου, εκτός αν ο τελευταίος είχε επιλέξει να ασκήσει ο ίδιος την διεύθυνση και την επίβλεψη των εργασιών και να δίδει απευθείας οδηγίες στον

εργολάβο. Στην περίπτωση αυτή, ο κύριος του έργου υποκαθιστά τον εργοδηγό όσον αφορά το σύνολο των υποχρεώσεών του (πιο πάνω παράγραφος 30).

51. Το Δικαστήριο υπενθυμίζει την πάγια νομολογία του σύμφωνα με την οποία ο ρόλος του δεν είναι να υποκαθιστά τα εθνικά δικαστήρια. Κατ'αρχήν οι εθνικές αρχές, και ιδίως τα δευτεροβάθμια και τα πρωτοβάθμια δικαστήρια, είναι αρμόδια να ερμηνεύουν την εθνική νομοθεσία. Εκτός από την περίπτωση της αυθαίρετης ή προδήλως παράλογης ερμηνείας, δεν έχει αρμοδιότητα να αμφισβητήσει την ερμηνεία της εθνικής νομοθεσίας από τα δικαστήρια αυτά (βλέπε, για παράδειγμα, *Nejdet Şahin και Perihan Şahin κατά Τουρκίας* [GC], αριθ. 13279/05, §§ 49-50, CEDH 2011 και την σε αυτήν αναφερόμενη νομολογία).

52. Εν προκειμένω, όλα τα εθνικά δικαστήρια τα οποία εξέτασαν την υπόθεση του προσφεύγοντος, και ιδιαίτερα ο Άρειος Πάγος ομόφωνα, ερμήνευσαν και εφήρμοσαν το εθνικό δίκαιο κατά τρόπο ο οποίος δεν ήταν ούτε αυθαίρετος ούτε προδήλως παράλογος. Μία επέμβαση του Δικαστηρίου στην άσκηση των δικαιοδοτικών καθηκόντων θα ήταν εν προκειμένω αδικαιολόγητη.

53. Το Δικαστήριο συμπεραίνει ότι δεν μπορεί να υποστηριχθεί ότι οι ελληνικές αρχές παραβίασαν την θετική υποχρέωσή τους να προστατεύσουν το δικαίωμα του προσφεύγοντος για σεβασμό της ιδιωτικής ζωής του εκφραζόμενο με την προστασία της σωματικής και της ηθικής ακεραιότητας του τελευταίου.

54. Έπεται ότι η προσφυγή πρέπει να απορριφθεί ως προδήλως αβάσιμη κατ'εφαρμογήν του άρθρου 35 §§ 3 και 4 της Σύμβασης.

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ, ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ, ΟΜΟΦΩΝΑ,

Κηρύσσει την προσφυγή απαράδεκτη.

Συντάχθηκε στην γαλλική γλώσσα και στην συνέχεια κοινοποιήθηκε εγγράφως την 1^η Μαρτίου 2018.

Renata Degener

Kristina Pardalos

Αναπληρώτρια Γραμματέας

Πρόεδρος

Ακριβής μετάφραση του συνημμένου

εγγράφου από τα γαλλικά.

Αθήνα, 5 Απριλίου 2018

Ο μεταφραστής

Αλέξανδρος Πετρουτσόπουλος